

โหราเวชศาสตร์ทางการแพทย์แผนไทย

องค์ความรู้ "ธาตุเจ้าเรือน" ในการดูแลสุขภาพ

Horavej Thai Medical Astrology: "Body Elements" Knowledge in Health Care

รู้จักกับธาตุเจ้าเรือน

องค์ความรู้ตามทฤษฎีการแพทย์แผนไทย อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ตั้งแต่เริ่มก่อตัวในครรภ์ โดยอ้างอิงคัมภีร์ปฐมจินดา ว่ารูปร่างกายมนุษย์เกิดจากมูลปฐิสุนริของบิดาและมารดา ระคนกันก่อเกิดธาตุต่างๆ จนครบทั้ง 4 คือ ดิน น้ำ ลม และไฟ (รูปธรรม = ร่างกาย) และต่อมาเกิดเวกนา สัญญา สังขาร และวิญญาน (นามธรรม = จิตใจ) เรียกรวมว่า "ขันธ์ 5" ธาตุเหล่านี้ได้รับอิทธิพลจากธรรมชาติและพลังงานจากดวงดาว ทำให้มนุษย์แต่ละคนมี "ธาตุเจ้าเรือน" หรือ "ธาตุกำเนิด" ที่แตกต่างกันไปซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมในภายหลัง

นับเป็นข้อมูลสำคัญที่แพทย์แผนไทยสามารถนำมาใช้วิเคราะห์เรื่องภาวะสมดุลของธาตุ ร่วมกับการตรวจ วินิจฉัย บำบัด รักษา หรือป้องกันโรค หรือการส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพได้

Introduction to the Body Elements

Thai traditional medicine explains the relationship between humans and nature, starting from conception. According to the Pathomjinda scripture, the human body is formed from the union of parental essences, giving rise to the four elements: Earth, Water, Wind, and Fire (Rupatham = the physical body). Following this, the mental components—sensation, perception, mental formations, and consciousness—are formed, collectively known as "Khandha 5." These elements are influenced by natural forces and the energy of celestial bodies, resulting in each person having a unique "**Body Element**" (Ṭhātu cēā reṁxn) or "**Primary Element**" (Ṭhātu kāneid) which can change over time due to behavior and environmental factors. **Understanding this concept is crucial** for Thai traditional medicine practitioners in **analyzing the balance of elements**, diagnosing and treating illness, preventing diseases, and promoting overall health and well-being.

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

“ธาตุเจ้าเรือน” ในตำราทาง การแพทย์แผนไทย

"BODY ELEMENTS" IN THAI TRADITIONAL MEDICINE TEXTBOOKS

SCAN HERE

ในคัมภีร์สมุทฐานวินิจัย ทางการแพทย์แผนไทย อธิบายความสำคัญของดวงอาทิตย์ไว้ในเรื่องการ วินิจฉัยปัญหาสุขภาพตามความผิดปกติของธาตุ ทั้ง 4 ดิน/น้ำ/ลม/ไฟ จำแนกความผิดปกติเป็น กำเริบ/หย่อน/พิการ ตามตำแหน่งของดวงอาทิตย์ ในห้องจักรราศี โดยระบุว่าบุคคลที่เกิดในราศีนั้นๆ มีธาตุใดเป็นเจ้าเรือน และมีพื้นฐานหรือแนวโน้มที่ จะเป็นโรคใด

IN THE "SAMUTTHANWINITCHAI" SCRIPTURE, THAI TRADITIONAL MEDICINE EXPLAINS THE SIGNIFICANCE OF THE SUN IN DIAGNOSING HEALTH ISSUES RELATED TO IMBALANCES IN THE FOUR ELEMENTS: EARTH, WATER, WIND, AND FIRE. DISORDERS ARE CATEGORIZED AS OVERACTIVE, DEFICIENT, OR IMPAIRED, BASED ON THE POSITION OF THE SUN IN THE ZODIAC. THE SCRIPTURE SPECIFIES WHICH ELEMENT GOVERNS INDIVIDUALS BORN UNDER EACH ZODIAC SIGN AND IDENTIFIES THE DISEASES THEY ARE PREDISPOSED TO.

"ธาตุเจ้าเรือน" มี 2 ประเภท คือ ธาตุเจ้า เรือนเกิดตามวันเดือนปีเกิด และธาตุเจ้า เรือนปัจจุบันตามบุคลิกลักษณะและสุขภาพ การปรับสมดุลธาตุทั้งสี่ช่วยป้องกันการเจ็บ ป่วย โดยใช้รสอาหารเป็นยา ความรู้จาก คัมภีร์สมุทฐานวินิจัยเชื่อมโยงความผิด ปกติของธาตุกับตำแหน่งดวงอาทิตย์ใน จักรราศี ซึ่งนำไปสู่การพัฒนา "วงกลม ตรวจวิเคราะห์ธาตุเจ้าเรือน" สำหรับการ วิเคราะห์ธาตุด้วยตนเอง

THERE ARE TWO TYPES OF "BODY ELEMENTS": THE INNATE BODY ELEMENT, DETERMINED BY ONE'S BIRTH DATE, AND THE CURRENT BODY ELEMENT, BASED ON PERSONALITY AND HEALTH. BALANCING THE FOUR ELEMENTS CAN PREVENT ILLNESS, BY USING MEDICINAL FOOD FLAVORS. THE KNOWLEDGE FROM THE "SAMUTTHANWINITCHAI" SCRIPTURE CONNECTS ELEMENT IMBALANCES TO THE POSITION OF THE SUN IN THE ZODIAC, LEADING TO THE DEVELOPMENT OF THE "BODY ELEMENT DIAGNOSTIC CIRCLE" FOR SELF-ANALYSIS.

อาหาร กับธาตุเจ้าเรือน

ธาตุดิน

ลักษณะรูปร่าง : สูงใหญ่ ผิวค่อนข้างคล้ำ ผมหดดำ กระดูกใหญ่ ข้อกระดูกแข็งแรง น้ำหนักตัวมาก ลำไส้ เสียงหนักแน่น มักจะไม่ค่อยเจ็บป่วย แต่ถ้าหากร่างกายเสียสมดุลมักจะทำให้ป่วยหนักมากกว่าธาตุอื่น

รสอาหารบำรุงธาตุดิน : รสฝาด หวาน มัน และเค็ม

ตัวอย่างผัก ผลไม้ : มันฝรั่ง ฟักทอง เผือก ถั่วต่างๆ เงาะ ห้วมันเทศ ผักกระโดน ถั่วยติบ ยอดมะม่วงหิมพานต์ ยอดมะยม สมอไทย กระถินไทย ฯลฯ

ธาตุน้ำ

ลักษณะรูปร่าง : รูปร่างสมบูรณ์ อวบ ผิวขาว ผิวพรรณสดใส ตาโต ตาหวาน น้ำในตามาก ท่าทางเดินมั่นคง ผมหดดำงาม ทนหิว/ทนร้อน/ทนเย็นได้ดี พูดช้า เสียงไพเราะ เคลื่อนไหวช้า นอนหลับง่าย ใจเย็น

รสอาหารบำรุงธาตุน้ำ : รสเปรี้ยว ขม เมาเบื่อ

ตัวอย่างผัก ผลไม้ : มะนาว ส้ม สับปะรด มะเขือเทศ มะยม มะกอก กระเทียม ขี้เหล็ก แคบ้าน ชะมวง ผักตบชวา ยอกมะกอก ยอดมะขาม มะอึก มะเขือเครือ สะเดาบ้าน ใบยอ มะระขี้นก มะระจีน มะแว้ง ฯลฯ

ธาตุลม

ลักษณะรูปร่าง : รูปร่างโปร่ง ผอมบาง ผิวแห้งหยาบกร้าน ข้อกระดูกมักสั่นเมื่อเคลื่อนไหว ทนหนาวไม่ค่อยได้ นอนไม่ค่อยหลับ ช่างพูด อารมณ์แปรเปลี่ยนง่าย

รสอาหารบำรุงธาตุลม : รสเผ็ดร้อน

ตัวอย่างผัก ผลไม้ : ขิง ข่า ตะไคร้ กระชาย พริกไทย กะทือ ดอกกระเจียว ขมิ้นชัน ผักคราด ข่าพลู ผักไผ่ พริกขี้หนูสด สะระแหน่ หูเสือ ผักแขยง ผักชีลาว ผักชีล้อม ยี่หระ สมอไทย กานพลู ฯลฯ

ธาตุไฟ

ลักษณะรูปร่าง : รูปร่างสมส่วน พูดชัด เสียงชัดมักขี้ร้อน ทนร้อนไม่ค่อยได้ หิวบ่อย กินเก่ง ผมหงอกเร็ว ผิวแห้งย่น ผม ขน และหนวดนิ่ม ใจร้อน

รสอาหารบำรุงธาตุไฟ : รสขม เย็น จืด

ตัวอย่างผัก ผลไม้ : แตงโม มันแกว พุทรา แอปเปิ้ล ผักบุ้ง ตำลึง ผักกาดจิ้น ผักกาดนา ผักกาดนก สายบัว ผักกาดจิ้น ผักกาดนา ผักกาดนกเขา มะระ ผักปลัง มะรุ่ม มะเขือยาว ผักหนาม ยอดมันเทศ กระเจี๊ยบมอญ สะเดา ยอดฟักทอง หวยกกล้วย หม่อน มะเขือยาว กุยช่าย ฯลฯ

ตัวอย่างผักผลไม้ที่ส่งเสริมสุขภาพตามธาตุเจ้าเรือน

ธาตุดิน

ธาตุน้ำ

ธาตุลม

ธาตุไฟ

FOOD

"Body Elements"

(Tart Chao Reun)

Tart Din (Earth Element)

Physical Characteristics: Large Darker skin Thick, black hair Large bones Strong joints Heavier body weight Muscular build Firm voice

Foods that Nourish the Earth Element: : Astringent, sweet, fatty, and salty

Examples of Vegetables and Fruits:

Guava, unripe banana, pumpkin, fero, potato, legumes and nuts, rambutan, mangosteen

Tart Nam (Water Element)

Physical Characteristics: Well-proportioned and balanced body Bright, smooth, and firm skin Sweet eyes with abundant tear production Steady gait Beautiful, thick, black hair Resilient to hunger, heat, and cold Clear voice Good sexual health

Foods that nourish the Water Element: sour, bitter

Examples of Vegetables and Fruits: Orange, lime, pineapple, tomato, star goose tamarind, hog plum, santol

Tart Lom (Wind Element)

Physical Characteristics: Dry and rough skin Slender and thin body Joints often crack when moving Poor tolerance to cold Difficulty sleeping Talkative Low voice Unclear pronunciation Poor sexual health

Foods that nourish the Water Element: pungent

Examples of Vegetables and Fruits: Ginger, galangal, lemon grass, lesser ginger, pepper, basil, holy basil, turmeric, chili pepper, garlic, mint, fennel, clove, aill, coriander

Tart Fai (Fire Element)

Physical Characteristics: Often feels hot, has low heat tolerance, gets hungry frequently, has a good appetite, turns gray early, tends to bald, has wrinkled skin, soft hair, body hair, and beard, is not very resilient, has a short temper, has loose joints, has bad breath and strong body odor

Foods that nourish the Water Element: Bitter , cool , bland .

Examples of Vegetables and Fruits: Watermelon, jicama, jujube, apple, morning glory, tamarind, Chinese cabbage, mustard greens, wild mustard greens, water lily stalks, Chinese mustard greens

"Examples of vegetables and fruits that promote health according to the dominant elements in the body"

